

TRIBUNAL DE COMPTES D'ANDORRA

Informe relatiu als treballs de fiscalització
corresponents al tancament de l'exercici 2017,
d'**ANDORRA TURISME, SAU**

Maig de 2019

ÍNDEX

---

1. INTRODUCCIÓ	4
1.1. Objecte i abast	4
1.2. Metodologia	4
1.3. Naturalesa jurídica	5
1.4. Marc jurídic	5
1.5. Organització i control intern	6
2. FISCALITZACIÓ REALITZADA	7
2.1. Comptes anuals	7
2.1.1. Actius no corrents	11
2.1.2. Crèdits i comptes per cobrar a curt termini	12
2.1.3. Tresoreria i comptes financers.....	12
2.1.4. Ajustaments per periodificació	13
2.1.5. Patrimoni net.....	13
2.1.6. Deutes a curt termini.....	14
2.1.7. Creditors comercials i altres comptes a pagar	14
2.1.8. Ingressos d'explotació	15
2.1.9. Consum de mercaderies, matèries primeres i altres materials	15
2.1.10. Despeses de serveis exteriors	16
2.1.11. Despeses de personal	16
2.1.12. Resultats financers	17
2.1.13. Altres ingressos i despeses no recurrents	17
2.2. Execució del programa d'actuació, inversió i finançament.....	18
2.3. Altres aspectes a destacar	19
2.4. Evolució de les magnituds i ratis principals.....	20
3. OBSERVACIONS I RECOMANACIONS	24
4. OBSERVACIONS I RECOMANACIONS D'ANYS ANTERIORS	24
5. CONCLUSIONS.....	25
6. AL·LEGACIONS	25
7. OBSERVACIONS COMPLEMENTÀRIES	31

Abreviacions

LGFP: Llei general de les finances públiques

LSEPF: Llei de sostenibilitat de les finances públiques i d'estabilitat pressupostària i fiscal

PGC: Pla general de comptabilitat

1. INTRODUCCIÓ

1.1. Objecte i abast

D'acord amb l'art. 8 de la Llei del Tribunal de Comptes, de 13 d'abril de 2000, correspon a aquest Òrgan la fiscalització externa de la gestió econòmica, financera i comptable de les societats públiques, entre d'altres, Andorra Turisme, SAU.

La fiscalització d'Andorra Turisme, SAU forma part dels treballs de fiscalització per a l'exercici 2017, d'acord amb les competències que té atribuïdes aquest Tribunal.

Aquesta actuació suposa la realització d'una auditoria de regularitat (financera i de compliment) de l'activitat economicofinancera de la societat esmentada, desenvolupada en l'exercici 2017.

La informació comptable examinada ha estat la integrada per la liquidació de comptes lliurada al Tribunal de Comptes en data 29 de març de 2018 i consta entre altres, de la documentació següent: balanç, compte de pèrdues i guanys, estat de canvis del patrimoni net, estat de flux d'efectiu, memòria i la liquidació del seu programa d'actuació per l'exercici.

En data 19 de setembre de 2018 Andorra Turisme, SAU va lliurar al Tribunal de Comptes un informe d'auditoria encarregat per la pròpia entitat.

1.2. Metodologia

El treball s'ha realitzat d'acord amb els Principis i Normes d'Auditoria del Sector Públic i ha consistit en la realització d'aquelles proves selectives i revisions de procediments que s'han considerat necessàries en cada cas per a l'examen de les diferents àrees.

L'actuació portada a terme ha estat una auditoria de regularitat, que inclou una auditoria de legalitat o compliment i una auditoria financera, amb els següents objectius:

- Verificar si l'activitat economicofinancera d'Andorra Turisme, SAU s'ha desenvolupat de conformitat amb les normes, disposicions i directrius que li són d'aplicació.
- Verificar si els comptes anuals i altres estats financers d'Andorra Turisme, SAU expressen la imatge fidel del patrimoni, de la situació financera, del resultat de les seves operacions i que la informació economicofinancera es presenti d'acord als principis comptables que li són d'aplicació.

No obstant això, en la mesura que s'han detectat en la fiscalització, en l'informe es posen de manifest incidències i conclusions que tenen a veure amb la gestió, és a dir, que indiquen si la gestió economicofinancera s'ha portat a terme amb criteris d'eficàcia, eficiència i economia.

Han estat objecte de la present fiscalització els fets generats per Andorra Turisme, SAU en l'exercici 2017, encara que, quan ha calgut per tenir incidència en l'exercici

fiscalitzat, també ho han estat els d'exercicis anteriors i posteriors, abordant tant els aspectes comptables i pressupostaris com els patrimonials, així com els d'organització i control intern existents en l'entitat. Al mateix temps, també s'ha verificat si es compleix amb la legalitat vigent en la gestió dels recursos públics.

No s'han portat a terme procediments específics, amb tendència a localitzar fets posteriors que poguessin afectar l'exercici fiscalitzat. No obstant això, en aquells casos en els quals s'ha comptat amb evidència d'algun tipus, originada amb posterioritat a la data de tancament dels exercicis, s'ha fet referència als mateixos a l'informe.

El treball de camp a les dependències de l'ens fiscalitzat va concloure el 22 de juny de 2018.

1.3. Naturalesa jurídica

Andorra Turisme, SAU està constituïda sota la forma jurídica de societat anònima. Es tracta d'una societat pública sotmesa a les normes del dret privat, sense perjudici de romandre sotmesa al control financer establert en la LGFP. La Llei de la seva creació és del 20 de setembre de 2007, iniciant la seva activitat l'1 de març de 2008 mitjançant l'assumpció de part de les funcions i serveis abans gestionats pel departament de turisme del Govern d'Andorra.

Per llei, la participació de l'Estat, a través del Govern, en el capital social d'Andorra Turisme ha de ser sempre com a mínim del 52%. En l'actualitat és del 100%, essent per tant una societat anònima unipersonal.

1.4. Marc jurídic

La normativa que regula l'activitat economicofinancera, pressupostària i comptable d'Andorra Turisme, SAU en el període fiscalitzat es conté, fonamentalment, en les següents disposicions:

- Llei 13/2007, del 20 de setembre, de creació de la societat pública Andorra Turisme, SA.
- Decret del 15-02-2012 pel qual s'aprova la modificació del Pla general de comptabilitat.
- Decret del 15-02-2012 del text refós de la Llei 30/2007, del 20 de desembre, de la comptabilitat dels empresaris, modificada per la Llei 8/2010, del 22 d'abril i per la Llei 26/2011, del 29 de desembre.
- Decret legislatiu, del 26-02-2014, de publicació del text refós de la 20/2007, del 18 d'octubre, de societats anònimes i de responsabilitat limitada.
- Decret legislatiu del 20-5-2015 de publicació del text refós de la Llei general de les finances públiques, del 19 de desembre de 1996.
- Llei 3/2017, del 9 de febrer, del pressupost per a l'exercici 2017.
- Decret del 29-03-2017 d'aprovació del Reglament relatiu a l'establiment del programa de control pressupostari per a l'exercici 2017.

1.5. Organització i control intern

El control intern és un procés integral de l'organització, responsabilitat dels òrgans de govern i direcció de la societat, dissenyat per afrontar els riscos i per aportar una seguretat raonable que en la consecució de la missió de l'ens s'assoleixen els objectius de:

- Execució ordenada, ètica, econòmica, eficient i efectiva de les operacions.
- Compliment de les obligacions de responsabilitat.
- Compliment de les lleis i regulació aplicable.
- Salvaguarda dels recursos per evitar pèrdues, mal ús o danys.

En els treballs de fiscalització s'han estudiat i avaluat aquells procediments del control intern que hem considerat necessaris atenent l'abast i la naturalesa del treball, sense que l'esmentat estudi hagi pretès identificar necessàriament totes les debilitats que puguin existir, motiu pel qual no expressem una opinió sobre el sistema de control intern de la societat. No obstant això, en el transcurs de l'informe es detallen aquelles observacions i recomanacions que han de possibilitar la millora dels procediments de control intern de la societat.

L'administració de la societat correspon al seu consell d'administració i la direcció executiva li correspon al gerent.

La societat no ha estat subjecta als controls per part de la intervenció general previstos en els articles 37, 39 i 42 de la LGFP.

2. FISCALITZACIÓ REALITZADA

2.1. Comptes anuals

Balanç

<u>Actiu</u>	<u>2017</u>	<u>2016</u>	<u>Passiu</u>	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Actius no corrents	235.842	294.374	Patrimoni net (nota 12)	1.056.116	1.220.845
Immobilitzat intangible (nota 5)	33.138	129.081	Capital	100.000	100.000
Despeses d'establiment	-	-	Capital	100.000	100.000
Despeses d'investigació i desenvolupament	-	-	Prima d'emissió	-	-
Fons de comerç	-	-	Reserves	38.957	38.957
Altres actius intangibles	33.138	129.081	Reserva legal	-	-
Immobilitzat tangible (nota 6)	194.872	157.261	Reserva de revalorització	-	-
Terrenys i construccions	-	-	Reserves estatutàries	-	-
Instal·lacions tècniques i altre immobilitzat material	194.872	157.261	Altres reserves	38.957	38.957
Immobilitzacions materials en curs i bestretes	-	-	Instruments de capital propis	-	-
Inversions immobiliàries (nota 7)	-	-	Resultats d'exercicis anteriors	(111.264.965)	(95.489.423)
Immobilitzat financer (nota 8 (a))	7.832	8.032	Romanent	-	-
Empreses del grup i associades	-	-	Resultats negatius d'exercicis anteriors	(111.264.965)	(95.489.423)
Instruments de patrimoni	-	-	Altres aportacions de socis	128.607.796	112.346.853
Crèdits i comptes a cobrar	-	-	Resultat de l'exercici	(16.425.672)	(15.775.542)
Altres	-	-	Dividend a compte	-	-
Altres empreses	7.832	8.032	Passius no corrents	-	-
Instruments de patrimoni	-	-	Provisions a llarg termini (nota 14 (a))	-	-
Crèdits i comptes a cobrar	-	-	Deutes a llarg termini (nota 13 (a))	-	-
Altres	7.832	8.032	Obligacions i altres valors negociables	-	-
			Deutes amb entitats de crèdit	-	-
			Altres	-	-
			Deutes amb empreses del grup i associades a LL/T (nota 13 (b))	-	-
			Subvencions (nota 17)	-	-
Actius corrents	4.272.966	4.123.536	Passius corrents	3.452.692	3.197.065
Altres actius no corrents en venda (nota 10)	-	-	Passius vinculats amb altres actius no corrents en venda	-	-
Existències (nota 9)	-	-	Provisions a curt termini (nota 14 (b))	-	-
Matèries primeres i consumibles	-	-	Deutes a curt termini (nota 13 (c))	83.502	61.737
Productes en curs i fabricació	-	-	Obligacions i altres valor negociables	-	-
Productes acabats i mercaderies	-	-	Deutes amb entitats de crèdit	-	3.034
Bestretes a proveïdors	-	-	Derivats financers a curt termini	-	-
Altres	-	-	Altres	83.502	58.703
Crèdits i comptes per cobrar a curt termini (nota 8 (b))	1.791.819	524.943	Deutes amb empreses del grup i associades a C/T (nota 13 (d))	-	4.630
Clients per vendes i prestacions de serveis	149.472	116.060	Creditors comercials i altres comptes a pagar (nota 13 (e))	3.369.190	3.130.698
Crèdits i comptes a cobrar empreses grup i associades	1.370.279	102.125	Proveïdors	1.157	693
Reste de crèdits i comptes a cobrar	272.068	306.758	Empreses del grup i associades, creditors	-	-
Inversions financeres a curt termini (nota 8 (c))	-	169	Creditors variis	3.368.033	3.130.005
En empreses del grup i associades	-	-	Bestretes de clients	-	-
Reste d'actius financers	-	169	Altres	-	-
Tresoreria (nota 8 (d))	1.644.869	2.879.978	Ajustaments per periodificació (nota 15)	-	-
Ajustaments per periodificació (nota 11)	836.278	718.446			
Total actiu	4.508.808	4.417.910	Total passiu	4.508.808	4.417.910

Font: Andorra Turisme, SAU
(Imports en euros)

Compte de pèrdues i guanys

	2017	2016
Ingressos d'explotació (nota 16 (a))		
Import net de la xifra de negocis	1.235.653	1.267.488
Variació d'existències de productes acabats i en curs de producció	-	-
Treballs realitzat per l'empresari per al seu immobilitzat	-	-
Altres ingressos d'explotació	215.461	186.885
Total ingressos d'explotació	1.451.114	1.454.373
Despeses d'explotació		
Consum de mercaderies, matèries primeres i altres materials (nota 16 (b))	(14.104.392)	(13.503.363)
Despeses de personal (nota 16 (c))	(1.194.941)	(1.097.990)
Sous, salaris i assimilats	(957.391)	(905.491)
Càrregues socials	(148.106)	(138.527)
Altres despeses de personal	(89.444)	(53.972)
Amortització, deteriorament, i resultats per venda o baixa de l'immobilitzat intangible i de l'immobilitzat tangible (notes 5 i 6)	(171.796)	(161.464)
Amortització	(171.796)	(161.464)
Deteriorament	-	-
Resultats per venda o baixa	-	-
Deteriorament del circulant	(141)	(4.118)
Existències	-	-
Crèdits i comptes a cobrar	(1.411)	(4.118)
Altres	1.270	-
Altres despeses d'explotació (nota 16 (d))	(2.396.179)	(2.503.985)
Amendaments i canons	(143.528)	(201.018)
Reparacions i conservació	(149.677)	(73.736)
Serveis professionals independents	(1.484.237)	(1.428.734)
Subministraments	(29.722)	(28.538)
Tributs	(4.826)	(4.547)
Altres serveis exteriors	(584.189)	(767.412)
Total despeses d'explotació	(17.867.449)	(17.270.920)
Resultat d'explotació	(16.416.335)	(15.816.547)
Ingressos i despeses financeres		
Ingressos financers	-	-
De participacions en instruments de patrimoni	-	-
D'altres actius financers	-	-
Despeses financeres	(5.082)	(16.302)
Per deutes amb parts vinculades	-	-
Altres deutes	(5.082)	(16.302)
Variació de valor racnable en instruments financeres de negociació	-	-
Diferències de canvi	(3)	(50)
Deteriorament i resultats per venda o baixa d'actius financers	-	-
Deteriorament	-	-
Resultats per venda o baixa	-	-
Resultat financer (nota 16 (e))	(5.085)	(16.352)
Resultat de les operacions	(16.421.420)	(15.832.899)
Altres ingressos i despeses no recurrents		
Altres ingressos no recurrents (nota 16 (f))	5.006	57.357
Altres despeses no recurrents (nota 16 (f))	(9.258)	-
Total altres ingressos i despeses no recurrents	(4.252)	57.357
Resultat abans d'impostos	(16.425.672)	(15.775.542)
Impost sobre societats	-	-
Resultat de l'exercici	(16.425.672)	(15.775.542)

Font: Andorra Turisme, SAU
(Imports en euros)

Estat de canvis del patrimoni net

	Capital	Reserva legal	Altres Reserves	Resultats d'exercicis anteriors	Altres aportacions de socis	Resultat de l'exercici	Total Patrimoni Net
Saldos a 31/12/2015	100.000	-	38.957	(79.682.691)	96.084.759	(15.896.874)	644.151
Ajustaments per canvis de criteri comptable 2015 i anteriors	-	-	-	90.142	-	-	90.142
Saldos a 01/01/2016	100.000	-	38.957	(79.592.549)	96.084.759	(15.896.874)	734.293
Resultat de l'exercici 2016	-	-	-	-	-	(15.775.542)	(15.775.542)
Ingressos i despeses reconeguts en Patrimoni Net	-	-	-	-	16.262.094	-	16.262.094
Distribució del resultat del 2015	-	-	-	(15.896.874)	-	15.896.874	-
Distribució de dividends	-	-	-	-	-	-	-
Ampliacions/reduccions de capital	-	-	-	-	-	-	-
Altres moviments	-	-	-	-	-	-	-
Distribució del resultat	-	-	-	(15.896.874)	-	15.896.874	-
Saldos a 31/12/2016	100.000	-	38.957	(95.489.423)	112.346.853	(15.775.542)	1.220.845
Ajustaments per canvis de criteri comptable 2016 i anteriors (nota 2 (d))	-	-	-	-	-	-	-
Saldo ajustat a 01/01/2017	100.000	-	38.957	(95.489.423)	112.346.853	(15.775.542)	1.220.845
Resultat de l'exercici 2017	-	-	-	-	-	(16.425.672)	(16.425.672)
Ingressos i despeses reconeguts en Patrimoni Net	-	-	-	-	16.260.943	-	16.260.943
Distribució del resultat del 2016	-	-	-	(15.775.542)	-	15.775.542	-
Distribució de dividends	-	-	-	-	-	-	-
Ampliacions/reduccions de capital	-	-	-	-	-	-	-
Altres moviments	-	-	-	-	-	-	-
Distribució del resultat	-	-	-	(15.775.542)	-	15.775.542	-
Saldos a 31/12/2017	100.000	-	38.957	(111.264.965)	128.607.796	(16.425.672)	1.056.116

Font: Andorra Turisme, SAU
(Imports en euros)

Estat de flux d'efectiu

	2017	2016
FLUXOS D'EFFECTIU DE LES ACTIVITATS D'EXPLOTACIÓ		
Resultat de l'exercici	(16.425.672)	(15.775.542)
Ajustaments del resultat	176.881	267.958
Amortització d'immobilitzat intangible i tangible	171.796	161.464
Correccions valoratives per deteriorament	-	-
Variació de les provisions	-	-
Imputació de subvencions	-	-
Resultats per baixes i alienacions d'immobilitzat tangible/intangible	-	-
Resultats per baixes i alienacions d'immobilitzat financer	-	-
Ingressos financers	-	-
Despeses financeres	5.082	16.302
Diferències de canvi	3	50
Variació de valor raonable en instruments financers	-	-
Altres ingressos i despeses	-	90.142
Canvis en el capital corrent de:	(1.146.216)	2.082.676
Existències	-	-
Deutors i altres comptes a cobrar	(1.266.876)	2.628.872
Altres actius corrents	(117.832)	(157.107)
Creditors i altres comptes a pagar	238.492	(273.131)
Altres passius corrents	-	(115.958)
Altres actius i passius no corrents	-	-
Altres fluxos d'efectiu de les activitats d'explotació	(5.082)	(14.819)
Pagaments d'interessos	(5.082)	(14.819)
Cobraments de dividends	-	-
Cobraments d'interessos	-	-
Cobrament (pagaments) per impostos de beneficis	-	-
Altres pagaments (cobrament)	-	-
Fluxos d'efectiu de les activitats ordinàries	(17.400.089)	(13.439.727)
FLUXOS D'EFFECTIU DE LES ACTIVITATS D'INVERSIÓ		
Pagaments per inversions	(113.467)	(55.280)
Empreses del grup i associades	-	-
Immobilitzat intangible	(1.339)	(4.591)
Immobilitzat tangible	(112.128)	(49.490)
Inversions immobiliàries	-	-
Altres actius financers	-	(1.199)
Altres actius no corrents en venda	-	-
Altres actius	-	-
Cobraments per desinversions	369	-
Empreses del grup i associades	-	-
Immobilitzat intangible	-	-
Immobilitzat tangible	-	-
Inversions immobiliàries	-	-
Altres actius financers	369	-
Altres actius no corrents en venda	-	-
Altres actius	-	-
Fluxos d'efectiu de les activitats d'inversió	(113.098)	(55.280)
FLUXOS D'EFFECTIU DE LES ACTIVITATS DE FINANÇAMENT		
Cobraments i pagaments per instruments de patrimoni	16.260.943	16.262.094
Emissions d'instruments de patrimoni	-	-
Amortització d'instruments de patrimoni	-	-
Adquisició d'instruments de patrimoni	-	-
Alienació d'instruments de patrimoni	-	-
Aportacions de seccs	16.260.943	16.262.094
Cobraments i pagaments per instruments de passiu financer	17.135	(493.351)
Emissió:	24.799	(493.351)
Obligacions i valors similars	-	-
Deutes amb entitats de crèdit	-	(493.055)
Deutes amb empreses del grup i associades	24.799	2.704
Altres	-	-
Devolució i amortització de:	(7.664)	-
Obligacions i valors similars	-	-
Deutes amb entitats de crèdit	(3.034)	-
Deutes amb empreses del grup i associades	(4.630)	-
Altres	-	-
Pagaments per dividend i remuneracions d'altres instruments de patrimoni	-	-
Dividends	-	-
Remuneracions d'altres instruments de patrimoni	-	-
Fluxos d'efectiu de les activitats de finançament	16.278.078	15.768.743
Efecte de les variacions de tipus de canvi	(3)	(50)
AUGMENT / DISMINUCIÓ NETA DE L'EFFECTIU O EQUIVALENTS	(1.235.109)	2.273.686
Efectiu o equivalents a l'inici del període	2.879.978	606.292
Efectiu o equivalents al final del període	1.644.869	2.879.978

Font: Andorra Turisme, SAU
(Imports en euros)

2.1.1. Actius no corrents

Els moviments d'immobilitzat intangible que s'han produït durant l'exercici es resumeixen de la següent manera:

<u>Cost</u>	<u>Saldos a 31/12/16</u>	<u>Altes</u>	<u>Traspassos</u>	<u>Saldos a 31/12/17</u>
Aplicacions informàtiques	546.262	1.339	-	559.396
Altres aplicacions informàtiques	24.498	-	-	24.498
	<u>570.760</u>	<u>1.339</u>	<u>-</u>	<u>572.099</u>
<u>Amortització acumulada</u>				
Aplicacions informàtiques	(420.128)	(94.821)	-	(514.949)
Altres aplicacions informàtiques	(21.551)	(2.461)	-	(24.012)
	<u>(441.679)</u>	<u>(97.282)</u>	<u>-</u>	<u>(538.961)</u>
Valor net comptable	<u>129.081</u>	<u>(95.943)</u>	<u>-</u>	<u>33.138</u>

Font: Andorra Turisme, SAU
(Imports en euros)

Els moviments d'immobilitzat tangible que s'han produït durant l'exercici es resumeixen de la següent manera:

<u>Cost</u>	<u>Saldos a 31/12/16</u>	<u>Altes</u>	<u>Baixes</u>	<u>Traspassos</u>	<u>Saldos a 31/12/17</u>
Instal·lacions tècniques	69.992	2.759	-	-	72.751
Mobiliari	128.414	19.551	-	-	147.965
Equips procés d'informació	283.686	89.814	-	-	373.500
Altres immobilitzat tangible	5.212	-	-	-	5.212
Bestretes d'immobilitzat tangible	-	-	-	-	-
	<u>487.304</u>	<u>112.124</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>599.428</u>
<u>Amortització acumulada</u>					
Instal·lacions tècniques	(39.964)	(7.565)	-	-	(47.529)
Mobiliari	(84.294)	(15.083)	-	-	(99.397)
Equips procés d'informació	(200.573)	(51.865)	-	-	(252.498)
Altres immobilitzat tangible	(5.212)	-	-	-	(5.212)
	<u>(330.043)</u>	<u>(74.513)</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>(404.556)</u>
Valor net comptable	<u>157.261</u>	<u>37.611</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>194.872</u>

Font: Andorra Turisme, SAU
(Imports en euros)

El detall de l'immobilitzat financer és el següent:

<u>Descripció</u>	<u>Saldos a 31/12/2017</u>	<u>Saldos a 31/12/2016</u>	<u>Variació</u>
Dipòsit lloguer	7.832	8.032	-200
Total	7.832	8.032	-200

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació d'Andorra Turisme, SAU
(Imports en euros)

2.1.2. Crèdits i comptes per cobrar a curt termini

El desglossament de l'epígraf de crèdits i comptes per cobrar a curt termini es resumeix en el quadre següent:

	2017	2016
Clients per prestació de serveis	149.472	116.060
Crèdits i comptes a cobrar amb empreses grup (nota 19)	1.370.279	102.125
Resta de crèdits i comptes a cobrar (nota 18)	272.068	306.758
Clients de dubtós cobrament clients	-	15.617
	1.791.819	540.560
Provisió per insolvències	-	(15.617)
	1.791.819	524.943

Font: Andorra Turisme, SAU
(Imports en euros)

2.1.3. Tresoreria i comptes financers

El detall dels saldos que componen la rúbrica de tresoreria és el següent:

Descripció	Saldo a 31/12/2017	Saldo a 31/12/2016	Variació
Caixa efectiu	3.932	2.128	1.804
Bancs i institucions de crèdits	1.420.029	2.655.999	-1.235.970
Altres actius líquids equivalents	220.908	221.851	-943
Total	1.644.869	2.879.978	-1.235.109

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació d'Andorra Turisme, SAU
(Imports en euros)

De la revisió d'aquest apartat en deriven les observacions següents:

Mancomunació de signatures

D'acord amb la informació bancària analitzada, per a la realització d'operacions d'import inferior a 100.000 euros, el gerent de la societat pot operar lliurement, sense ser necessària la signatura d'una altra persona.

Per tant, no es compleix el principi de mancomunació que ha de regir en la gestió de fons públics i es recomana adoptar procediments de pagament que respectin aquest principi.

Control dels saldos bancaris

Recomanem a la societat que procedeixi a realitzar conciliacions de forma periòdica dels saldos dipositats en les diferents entitats financeres.

Manca en la segregació de funcions

Andorra Turisme disposa d'una caixa en metàl·lic per cobrar ingressos en efectiu situada a l'oficina de Turisme. No consta que els controls que es puguin dur a terme sobre la mateixa siguin revisats per una persona diferent del personal directe de l'administració dels fons, el que comporta una debilitat del control intern.

2.1.4. Ajustaments per periodificació

El desglossament d'aquest epígraf és el següent:

	2017	2016
Pagaments per anticipat	836.278	718.446
Altres	-	-
	<u>836.278</u>	<u>718.446</u>

Font: Andorra Turisme, SAU
(Imports en euros)

2.1.5. Patrimoni net

Els moviments del patrimoni net que s'han produït durant l'exercici es resumeixen de la següent manera:

Descripció	Saldo a 31/12/2016	Aplicació del resultat	Ajust. per canvi de criteri comptable	Resultat de l'exercici	Ing. i desp. reconeguts en el PN	Saldo a 31/12/2017
Capital social	100.000	-	-	-	-	100.000
Reserva legal	-	-	-	-	-	-
Altres reserves	38.957	-	-	-	-	38.957
Aportacions de socis o propietaris	112.346.853	-	-	-	16.260.943	128.607.796
Resultats d'exercicis anteriors	-95.489.423	-15.775.542	-	-	-	-111.264.965
Resultat de l'exercici 2016	-15.775.542	15.775.542	-	-	-	-
Resultat de l'exercici 2017	-	-	-	-16.425.672	-	-16.425.672
Total	1.220.845	-	-	-16.425.672	16.260.943	1.056.116

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació d'Andorra Turisme, SAU
(Imports en euros)

De la revisió d'aquest apartat en deriven les observacions següents:

Adaptació dels estatuts a la Llei de societats anònimes i de responsabilitat limitada

La societat té pendent l'adaptació dels seus estatuts a la Llei 20/2007, del 18 d'octubre, de societats anònimes i de responsabilitat limitada, pel que fa al tractament de les reserves legals, incomplint el termini previst en l'esmentada Llei per a aquesta adaptació.

Tractament comptable dels resultats de l'exercici

La societat rep anualment transferències de Govern amb la finalitat de cobrir les necessitats de finançament de la seva activitat. D'acord amb l'article 16.1 de la Llei del pressupost per a l'exercici del 2017, *“un cop aprovada la liquidació de comptes de les entitats beneficiàries de transferències nominatives per part dels òrgans competents de les dites entitats, i sempre que no s'hagi compromès el total de la despesa*

pressupostada, aquests organismes han de retornar al Govern els ingressos obtinguts amb la transferència i no utilitzats durant l'exercici pressupostari. El Govern, amb sol·licitud prèvia de l'entitat beneficiària, pot autoritzar la dita entitat a mantenir els ingressos obtinguts amb la transferència i no utilitzats durant l'exercici pressupostari perquè no està afectada per finançar diferències de venciment entre els drets i les obligacions durant l'exercici, sempre que l'entitat acrediti al Govern aquestes necessitats de tresoreria i per finançar romanents de tresoreria negatius”.

Atenent al regulat per la norma anteriorment esmentada, els imports de les transferències no aplicades tenen el caràcter de reintegrables i no poden ser considerats com a resultats o patrimoni net havent de ser registrats com un passiu de conformitat amb el que disposa el punt 1er de la secció 3a del capítol 1er del PGC.

2.1.6. Deutes a curt termini

El detall d'aquest apartat és el següent:

	2017	2016
Deutes amb entitats de crèdit	-	3.034
Administracions Públiques, creditors (nota 18)	24.289	10.000
CASS, creditora (nota 18)	59.213	48.703
	<u>83.502</u>	<u>61.737</u>

Font: Andorra Turisme, SAU
(Imports en euros)

De la revisió d'aquest apartat es desprenen les observacions següents:

Contractació d'una pòlissa de crèdit amb infraccions

L'article 12.5 de la LSEPF limita la possibilitat d'endeutament de les societats públiques al 50% dels fons propis de la societat.

L'article 5 de la Llei 12/2007, del 20 de setembre, de creació de la societat pública Andorra Turisme, SA limita concertar operacions de crèdit per atendre les seves necessitats de tresoreria sempre que en el seu conjunt no superin el 35% dels ingressos per operacions corrents de l'exercici anterior.

Contràriament al que disposen les normes referides, la societat ha formalitzat una pòlissa de crèdit amb un límit d'un milió d'euros, un termini d'un any.

2.1.7. Creditors comercials i altres comptes a pagar

El detall d'aquest apartat és el següent:

Descripció	Saldo a 31/12/2017	Saldo a 31/12/2016	Variació
Creditors varis	3.369.190	3.130.698	238.492
Total	3.369.190	3.130.698	238.492

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació d'Andorra Turisme, SAU
(Imports en euros)

2.1.8. Ingressos d'explotació

El desglossament d'aquest epígraf es resumeix en els quadres següents:

	2017	2016
Import net de la xifra de negocis	1.235.653	1.267.488
Altres ingressos d'explotació	215.461	186.885
	<u>1.451.114</u>	<u>1.454.373</u>

Font: Andorra Turisme, SAU
(Imports en euros)

El capítol "Import net de la xifra de negoci" per a l'exercici 2017 i 2016 inclou principalment els ingressos obtinguts en la venda d'entrades d'esdeveniments culturals i esportius, d'acord amb el següent detall:

	2017	2016
Cirque du Soleil	859.488	763.433
Ski Andorra	105.462	103.659
Conveni Rebaixes	36.000	83.500
ACB	82.986	80.785
Col·laboració Pla Estratègic	-	80.717
Altres	151.717	155.394
	<u>1.235.653</u>	<u>1.267.488</u>

Font: Andorra Turisme, SAU
(Imports en euros)

De la revisió d'aquest apartat en deriven les observacions següents:

Debilitat de control intern en la venda de marxandatge

Andorra Turisme, SAU no té establerts procediments eficaços que permetin avaluar la raonabilitat dels ingressos d'activitats accessòries que ha dut a terme, com la venda d'articles de marxandatge. Es recomana adoptar procediments de control que permetin garantir la integritat dels ingressos en relació amb les vendes efectuades i les existències.

2.1.9. Consum de mercaderies, matèries primeres i altres materials

El desglossament d'aquest epígraf presenta el següent detall:

	2017	2016
Consums de mercaderies, matèries primeres i altres materials	14.104.392	13.503.363
Variació d'existències	-	-
	<u>14.104.392</u>	<u>13.503.363</u>

Font: Andorra Turisme, SAU
(Imports en euros)

2.1.10. Despeses de serveis exteriors

El desglossament de les despeses de serveis exteriors presenta el següent detall:

	2017	2016
Arrendaments i cànons	143.528	201.018
Reparació i conservació	149.677	73.736
Serveis professionals independents	1.484.237	1.428.734
Subministraments	29.722	28.538
Tributs	4.826	4.547
Altres	584.189	767.412
	<u>2.396.179</u>	<u>2.503.985</u>

Font: Andorra Turisme, SAU
(Imports en euros)

2.1.11. Despeses de personal

El detall de les despeses de personal és com segueix:

	2017	2016
Sous i salaris	957.391	905.491
Càrregues socials	148.106	138.527
Aportacions a plans de pensions a llarg termini	51.349	-
Altres despeses de personal	38.095	53.972
	<u>1.194.941</u>	<u>1.097.990</u>

Font: Andorra Turisme, SAU
(Imports en euros)

De la revisió d'aquest apartat en deriven les observacions següents:

Retribucions en espècie

Andorra Turisme té contractat un producte d'assegurança mèdica complementària amb una entitat. Aquesta despesa hauria de ser considerada com a retribució en espècie i ser sotmesa a la corresponent cotització a la Caixa Andorrana de Seguretat Social (CASS). L'import pagat en l'exercici 2017 per aquest concepte ha estat de 6.139 euros.

2.1.12. Resultats financers

Aquesta rúbrica comptable presenta el següent detall a 31 de desembre:

	2017	2016
Ingressos de participacions en instruments de patrimoni	-	-
Ingressos d'altres actius financers	-	-
Ingressos financers	-	-
Despeses per deutes amb parts vinculades	-	-
Despeses per altres deutes	-	-
Despeses financeres	(5.082)	(16.302)
Variació de valor raonable en instruments financers de negociació	-	-
Diferències de canvi	(3)	(50)
	(5.085)	(16.352)

Font: Andorra Turisme, SAU
(Imports en euros)

2.1.13. Altres ingressos i despeses no recurrents

Aquesta rúbrica comptable presenta el següent detall a 31 de desembre:

Descripció	Saldo 2017	Saldo 2016	Variació
Ingressos excepcionals	5.006	57.357	-52.351
Despeses excepcionals	-9.258	-	-9.258
Total	-4.252	57.357	-61.609

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació d'Andorra Turisme, SAU
(Imports en euros)

2.2. Execució del programa d'actuació, inversió i finançament

D'acord amb els requeriments dels seus estatuts Andorra Turisme, SAU presenta una liquidació de pressupost en la que es comparen les previsions inicials aprovades per la llei del pressupost general per a l'exercici fiscalitzat, amb les xifres que deriven de la seva comptabilitat.

Liquidació del programa d'actuacions

Compte	Pressupost Inicial	Reconduïts	Transferències de crèdit	Pressupost final	Autoritzat \ Compromès	Liquidat	Pagat
(1) Despeses de personal	1.246.024	-	-	1.246.024	1.246.024	1.192.803	1.113.826
(2) Consum de béns corrents i serveis	16.603.696	-	-	16.603.696	16.603.696	16.890.140	13.763.621
(3) Despeses financeres	24.300	-	-	24.300	24.300	15.753	15.753
(6) Inversions reals	58.249	-	-	58.249	58.249	118.525	130.320
Total despeses	17.932.269	-	-	17.932.969	17.932.969	18.217.221	15.023.521

Compte	Pressupost Inicial	Reconduïts	Moviments de crèdit	Pressupost Final	Pressupost Final	Liquidat	Cobrat
(3) Taxes i altres ingressos	300.000	-	-	300.000	300.000	319.207	319.207
(4) Transferències corrents	16.227.351	-	-	16.227.351	16.227.351	16.227.351	16.227.351
(5) Ingressos Patrimonials	1.369.807	-	-	1.369.807	1.369.807	1.644.578	1.639.804
(7) Transferències de capital	35.111	-	-	35.111	35.111	35.104	35.104
(8) Actius financers (Romanent de tresoreria afectat)	-	-	-	-	-	-	-
Total Ingressos	19.932.269	-	-	17.932.269	17.932.269	18.226.240	18.221.466

Resultat Pressupostari	9.019
------------------------	-------

Font: Andorra Turisme, SAU

(Imports en euros)

Nota: l'import del pressupost inicial d'ingressos hauria de ser de 17.932.269 euros

2.3. Altres aspectes a destacar

Així mateix, de la revisió efectuada s'han observat els següents aspectes a fer menció:

Control pressupostari

Segons la Llei 13/2007, del 20 de setembre, de creació de la societat pública Andorra Turisme, SA., en el seu article 5, apartat 3: *“Els pressupostos, la comptabilitat i el control financer de la societat se sotmeten a les previsions de la Llei general de les finances públiques i a les disposicions concordants i de desplegament”*. L'article 43 dels estatuts de la societat preveuen que *“El control financer és dirigit per la Intervenció General d'acord amb les disposicions de la Llei general de les finances públiques. Almenys una vegada a l'any s'efectua una auditoria de comptes, que són fiscalitzats pel Tribunal de Comptes en exercici de les seves funcions”*.

L'article 36.3 de la LGFP, estableix, que *el Govern ha d'aprovar, mitjançant un reglament, anualment i durant el primer trimestre de l'any posterior a l'any de tancament pressupostari, a proposta de la Intervenció General amb la conformitat prèvia del ministre encarregat de les finances, un programa de control pressupostari que determini les entitats parapúbliques o de dret públic, les societats públiques participades per l'Administració general amb incidència sobre les finances públiques i les entitats privades que reben subvencions, préstecs, avals i altres ajuts a càrrec del pressupost general, que estiguin subjectes al control pressupostari, així com la modalitat i l'abast de control a la qual estiguin subjectes*.

Per decret de 29 de març de 2017 s'ha establert el programa per a l'exercici 2017 d'acord amb el qual Andorra Turisme, SAU ha quedat subjecta a control pressupostari en les modalitats de control d'oportunitat econòmica i d'eficàcia. Tot i el regulat en el reglament anterior, no consta que la intervenció general hagi dut a terme els preceptius controls que estableix la LGFP en els articles 38 i 40.

2.4. Evolució de les magnituds i ratis principals

Es presenta a continuació l'evolució de les magnituds i ratis principals de la gestió economicofinancera de la societat:

Resum pressupost inicial d'ingressos

Pressupost d'ingressos	Pressupost 2010 (*) (**)	Pressupost 2011 (**)	Pressupost 2012	Pressupost 2013	Pressupost 2014	Pressupost 2015	Pressupost 2016	Pressupost 2017
3. Taxes i altres ingressos	-	-	-	-	-	150.000	250.000	300.000
4. Transferències corrents	-	8.506.090	14.000.000	16.231.855	15.858.522	16.508.522	16.227.351	16.227.351
5. Ingressos patrimonials	-	449.500	528.424	479.000	639.000	834.000	1.337.828	1.369.807
Ingressos corrents	-	8.955.590	14.528.424	16.710.855	16.497.522	17.492.522	17.815.179	17.897.158
7. Transferències de capital	-	-	38.476	42.647	36.362	36.362	36.362	35.111
8. Actius financers	-	-	848.735	-	-	-	-	-
Ingressos de capital	-	-	887.211	42.647	36.362	36.362	36.362	35.111
Total ingressos	-	8.955.590	15.415.635	16.753.502	16.533.884	17.528.884	17.851.541	17.932.269

(*) Tal com s'explica en l'informe corresponent, l'entitat no ha presentat el pressupost inicial

(**) Pròrroga pressupostària

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació d'Andorra Turisme, SAU

(Imports en euros)

Resum pressupost inicial de despeses

Pressupost de despeses	Pressupost 2010 (*) (**)	Pressupost 2011 (**)	Pressupost 2012	Pressupost 2013	Pressupost 2014	Pressupost 2015	Pressupost 2016	Pressupost 2017
1. Despeses de personal	-	687.150	982.955	1.174.460	1.175.634	1.067.744	1.160.081	1.246.024
2. Consum de béns corrents i serveis	-	8.267.440	13.486.305	15.460.247	15.216.883	16.409.571	16.626.598	16.603.696
3. Despeses financeres	-	1.000	5.135	5.000	5.005	3.476	25.000	24.300
Despeses corrents	-	8.955.590	14.474.395	16.639.707	16.397.522	17.480.791	17.811.679	17.874.020
6. Inversions reals	-	-	38.500	113.795	136.362	48.093	39.862	58.249
7. Transferències de capital	-	-	902.740	-	-	-	-	-
Despeses de capital	-	-	941.240	113.795	136.362	48.093	39.862	58.249
Total despeses	-	8.955.590	15.415.635	16.753.502	16.533.884	17.528.884	17.851.541	17.932.269

(*) Tal com s'explica en l'informe corresponent, l'entitat no ha presentat el pressupost inicial

(**) Pròrroga pressupostària

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació d'Andorra Turisme, SAU

(Imports en euros)

Evolució del pressupost

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació d'Andorra Turisme, SAU

(Imports en euros)

Resum de la liquidació del pressupost d'ingressos

Pressupost d'ingressos	Liquidat 2010 (*)	Liquidat 2011	Liquidat 2012	Liquidat 2013	Liquidat 2014	Liquidat 2015	Liquidat 2016	Liquidat 2017
3. Taxes i altres ingressos	-	-	-	-	-	257.544	308.365	319.207
4. Transferències corrents	-	8.574.185	14.000.000	16.231.855	15.858.522	16.177.113	16.227.351	16.227.351
5. Ingressos patrimonials	-	392.937	701.827	822.683	1.344.310	1.217.356	1.512.641	1.644.578
Ingressos corrents	-	8.967.122	14.701.827	17.054.538	17.202.832	17.652.013	18.048.357	18.191.136
7. Transferències de capital	-	-	38.476	40.757	26.129	32.750	34.743	35.104
Ingressos de capital	-	-	38.476	40.757	26.129	32.750	34.743	35.104
Total ingressos	-	8.967.122	14.740.303	17.095.295	17.228.961	17.684.763	18.083.100	18.226.240

(*) Tal com s'explica en l'informe corresponent, l'entitat no ha presentat la liquidació del pressupost

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació d'Andorra Turisme, SAU

(Imports en euros)

Resum de la liquidació del pressupost de despeses

Pressupost de despeses	Liquidat 2010 (*)	Liquidat 2011	Liquidat 2012	Liquidat 2013	Liquidat 2014	Liquidat 2015	Liquidat 2016	Liquidat 2017
1. Despeses de personal	-	793.895	975.041	1.056.972	1.105.935	1.082.252	1.098.901	1.192.803
2. Consum de béns corrents i serveis	-	8.800.335	13.183.641	15.533.782	16.957.985	16.310.153	16.778.818	16.890.140
3. Despeses financeres	-	3.590	-	140	1.565	12.720	23.530	15.753
Despeses corrents	-	9.597.820	14.158.682	16.590.894	18.065.485	17.405.125	17.901.249	18.098.696
6. Inversions reals	-	69.750	501.363	106.896	26.416	116.188	64.038	118.525
7. Transferències de capital	-	-	902.740	-	-	-	-	-
Despeses de capital	-	69.750	1.404.103	106.896	26.416	116.188	64.038	118.525
Total despeses	-	9.667.570	15.562.785	16.697.790	18.091.901	17.521.313	17.965.287	18.217.221

(*) Tal com s'explica en l'informe corresponent, l'entitat no ha presentat la liquidació del pressupost

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació d'Andorra Turisme, SAU

(Imports en euros)

Evolució liquidació del pressupost

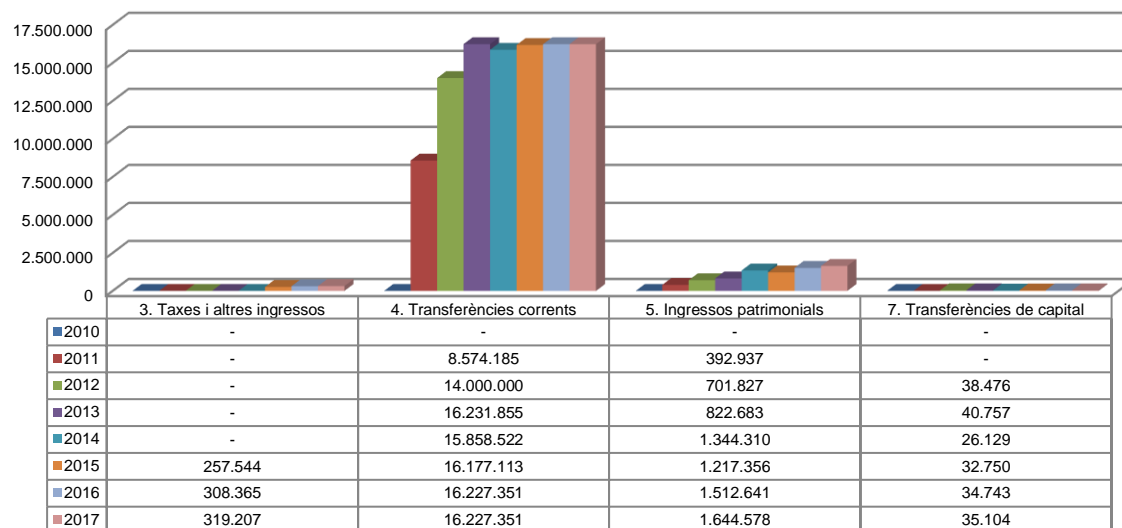

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació d'Andorra Turisme, SAU

(Imports en euros)

La distribució de les liquidacions d'ingressos i despeses dels darrers exercicis es representa gràficament en els quadres següents:

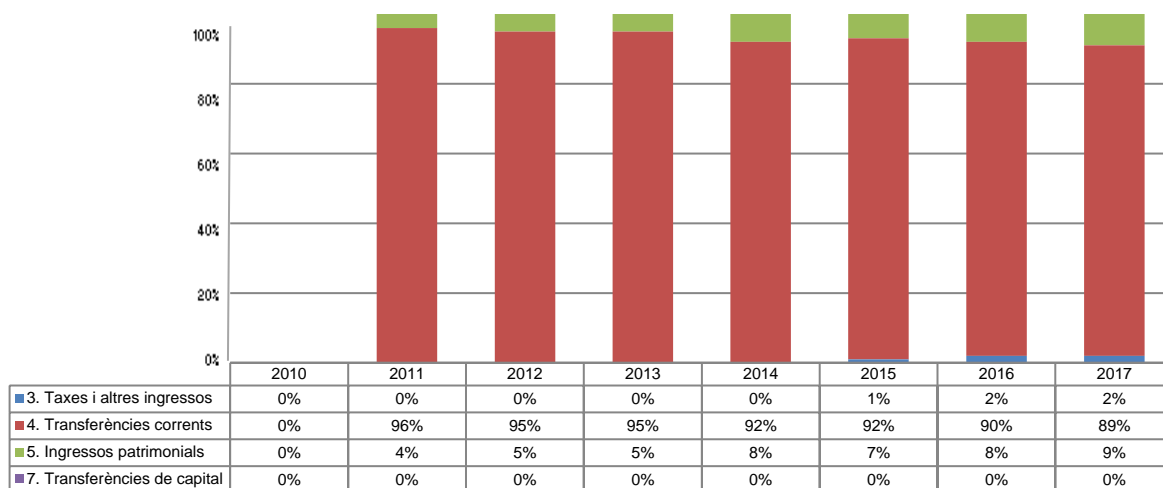
Liquidació pressupost ingressos valor absolut

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació d'Andorra Turisme, SAU

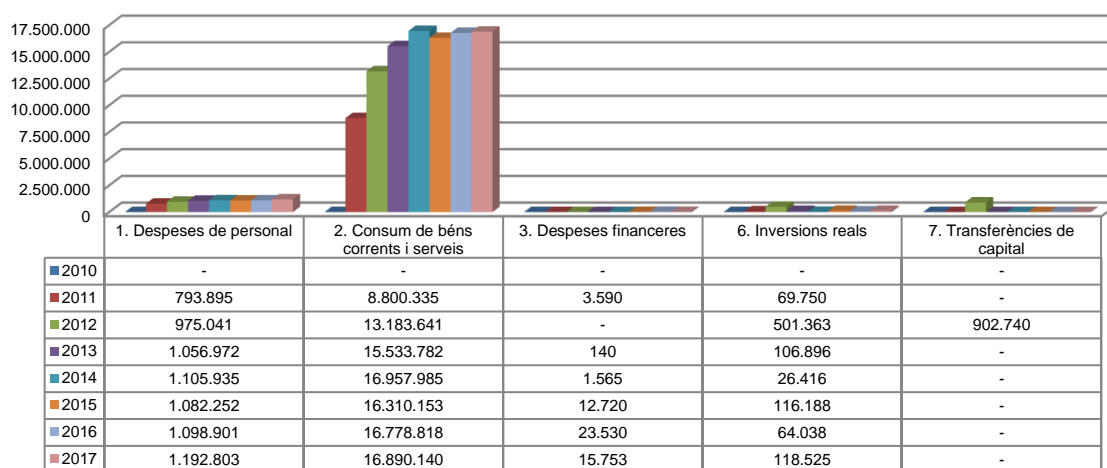
(Imports en euros)

Liquidació pressupost ingressos valor relatiu

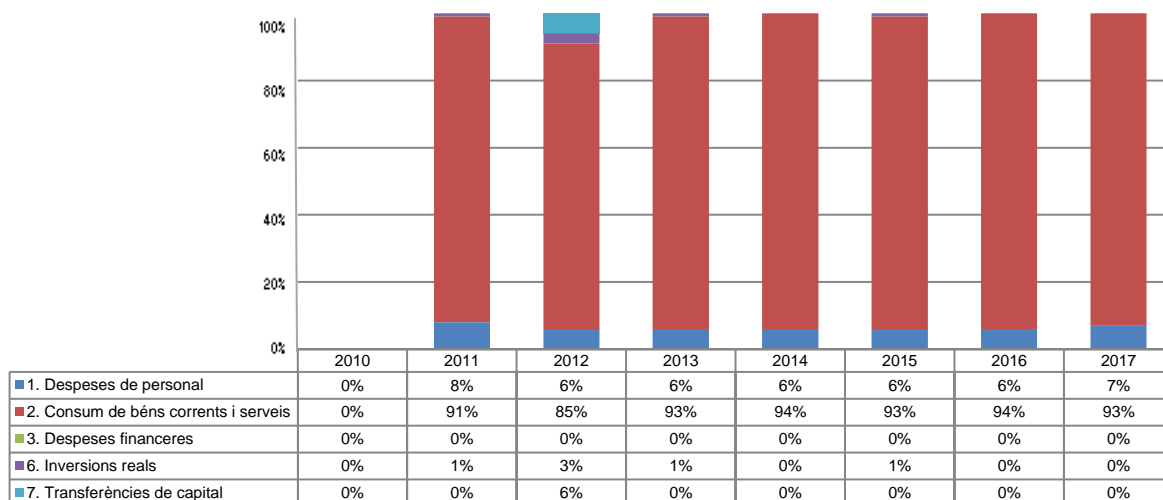
Font: Elaboració pròpia a partir d'informació d'Andorra Turisme, SAU

Liquidació pressupost despeses valor absolut

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació d'Andorra Turisme, SAU
(Imports en euros)

Liquidació pressupost despeses valor relatiu

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació d'Andorra Turisme, SAU

Resultat pressupostari

Es presenta a continuació l'evolució del resultat pressupostari:

Descripció	2010 (*)	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Total ingressos liquidats	-	8.967.122	14.740.303	17.095.295	17.228.961	17.684.763	18.083.100	18.226.240
Total despeses liquidades	-	9.667.570	15.562.785	16.697.790	18.091.901	17.521.313	17.965.287	18.217.221
Resultat pressupostari	-	-700.448	-822.482	397.505	-862.940	163.450	117.813	9.019

(*) Tal com s'explica en l'informe corresponent, l'entitat no ha presentat la liquidació del pressupost

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació d'Andorra Turisme, SAU
(Imports en euros)

Indicadors i ratis

Ratis de liquiditat		Exercici 2013	Exercici 2014	Exercici 2015	Exercici 2016	Exercici 2017
Fons de maniobra (Hauria de tenir valor positiu)	= Actiu corrent - Passiu corrent	774.401	-103.762	243.593	926.471	820.274
Rati de liquiditat (El valor hauria de fluctuar entre el 150% i 200%)	= $\frac{\text{Actiu corrent}}{\text{Passiu corrent}}$	117,2%	97,4%	106,0%	129,0%	123,8%
Rati de tesoreria (Valor pròxim al 100%)	= $\frac{\text{Efectiu i altres actius líquids equivalents}}{\text{Passiu corrent}}$	45,5%	15,7%	14,9%	90,1%	47,6%
Indicadors		Exercici 2013	Exercici 2014	Exercici 2015	Exercici 2016	Exercici 2017
Indicadors de subvencions (% de subvencions sobre el total d'ingressos)	= $\frac{\text{Subvencions}}{\text{Total d'ingressos}}$	95,2%	92,2%	91,7%	89,9%	89,2%
Indicador de xifra de negoci (% de la xifra de negoci sobre els ingressos d'explotació)	= $\frac{\text{Import net de la xifra de negoci}}{\text{Ingressos d'explotació}}$	80,9%	88,5%	85,9%	87,2%	85,2%
Indicador de consum (% de les despeses de consum de mercaderies, matèries primes i altres materials, respecte al total de les despeses d'explotació)	= $\frac{\text{Consum de mercaderies, matèries primes i altres materials}}{\text{Despeses d'explotació}}$	76,9%	80,4%	78,8%	78,2%	78,9%
Ratis de rendibilitat		Exercici 2013	Exercici 2014	Exercici 2015	Exercici 2016	Exercici 2017
Rendibilitat financera (Taxes més elevades indiquen una major rendibilitat del patrimoni propietat dels accionistes)	= $\frac{\text{Benefici net}}{\text{Patrimoni net}}$	-1.178,6%	-5.103,1%	-2.467,9%	-1.292,2%	-1.555,3%
Rendibilitat econòmica (Taxes més elevades indiquen una major productivitat de l'actiu)	= $\frac{\text{Benefici abans d'impostos}}{\text{Actiu total}}$	-271,8%	-389,7%	-336,6%	-357,1%	-364,3%
Terminis de cobrament i pagament		Exercici 2013	Exercici 2014	Exercici 2015	Exercici 2016	Exercici 2017
Termini de cobrament x dies (Mesura els dies que de mitjana l'empresa està trigant a cobrar els seus crèdits i comptes a curt termini)	= $\frac{\text{Crèdits i comptes per cobrar a curt termini x 365}}{\text{Ingressos d'explotació}}$	194	139	153	106	106
Termini de pagament x dies (Mesura els dies que de mitjana l'empresa està trigant a pagar als seus creditors)	= $\frac{\text{Creditors x 365}}{\text{Despeses d'explotació}}$	96	78	73	66	69
Ratis d'endeutament		Exercici 2013	Exercici 2014	Exercici 2015	Exercici 2016	Exercici 2017
Rati d'endeutament (Deutes totals de l'entitat respecte al total dels recursos obtinguts)	= $\frac{\text{Passiu corrent i no corrent}}{\text{Total patrimoni net i passiu}}$	76,9%	92,4%	86,4%	72,4%	76,6%
Rati de qualitat del deute (Pes dels creditors a llarg termini en el total de creditors)	= $\frac{\text{Passiu corrent}}{\text{Passiu corrent i no corrent}}$	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Rati de despeses financeres (Si és superior al 50% ens alerta que les despeses financeres són excessives)	= $\frac{\text{Despeses financeres}}{\text{Ingressos d'explotació}}$	0,0%	0,0%	1,0%	1,1%	0,4%
Ratis de rotació		Exercici 2013	Exercici 2014	Exercici 2015	Exercici 2016	Exercici 2017
Rati de rotació de deutors (Freqüència de recuperació dels comptes per cobrar. Com més rotació de deutors, més beneficis per a l'empresa)	= $\frac{\text{Ingressos d'explotació}}{\text{Crèdits i comptes per cobrar a curt termini}}$	2	3	2	3	3
Rati de rotació de creditors (Freqüència de pagament als creditors)	= $\frac{\text{Despeses d'explotació}}{\text{Creditors}}$	4	5	5	6	5

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació d'Andorra Turisme, SAU
(Imports en euros)

3. OBSERVACIONS I RECOMANACIONS

Relatives a l'endeutament

- La societat ha formalitzat una pòlissa de crèdit per import d'un milió d'euros, fet que infringeix l'article 12.5 de la LSEPF i l'article 5 de la Llei 12/2007, del 20 de setembre, de creació de la societat pública Andorra Turisme, SA. (nota 2.1.6)

Altres observacions

- Andorra Turisme té contractat un producte d'assegurança mèdica complementària amb una entitat. Aquesta despesa hauria de ser considerada com a retribució en espècie i ser sotmesa a la corresponent cotització a la Caixa Andorrana de Seguretat Social (CASS). (nota 2.1.11)

4. OBSERVACIONS I RECOMANACIONS D'ANYS ANTERIORS

Les observacions i recomanacions formulades en exercicis anteriors, que deriven de fets que segueixen pendents o de pràctiques que s'han mantingut en aquest exercici, amb les corresponents matisacions o actualitzacions, en el cas que n'hi hagi, es recullen a continuació:

Relatives a la comptabilitat

- D'acord amb l'article 16.1 de la Llei del pressupost, Andorra Turisme, SAU, com a beneficiari de transferències nominatives del Govern, té l'obligació de reintegrar els sobrants d'aquestes subvencions que no s'han destinat a la finalitat que les han motivades. En aplicació d'aquest precepte, el patrimoni net de la societat s'hauria de minorar per les quanties que s'haurien de reconèixer a favor del Govern pels imports a reintegrar. (nota 2.1.5)

Altres observacions

- La societat no té implantat un procediment de mancomunació de signatures per a la totalitat dels pagaments de la societat, fet que comporta una debilitat de control intern. (nota 2.1.3)
- La societat té pendent l'adaptació dels seus estatuts a la Llei 20/2007, del 18 d'octubre, de societats anònimes i de responsabilitat limitada, pel que fa al tractament de les reserves legals, incomplint el termini previst en l'esmentada Llei per a aquesta adaptació. (nota 2.1.5)
- La societat no ha estat sotmesa a procediments de control d'oportunitat econòmica i d'eficàcia previstos pels articles 38 i 40 de la LGFP, tot i haver estat inclosa en el programa de control pressupostari establert per decret de 29 de març de 2017. (nota 2.3)

5. CONCLUSIONS

De les verificacions efectuades d'acord amb procediments d'auditoria es desprèn que, excepte per les conseqüències que es deriven de les observacions contingudes en els apartats 3 i 4, els comptes anuals sotmesos a fiscalització expressen, en tots els aspectes significatius, la imatge fidel del patrimoni i de la situació financera de la societat Andorra Turisme, SAU a 31 de desembre de 2017, dels resultats de les seves operacions, dels seus fluxos d'efectiu i contenen, juntament amb la memòria que els acompanya la informació necessària i suficient per a la seva interpretació i comprensió adequada, de conformitat amb els principis i normes comptables generalment acceptats, recollits en el marc normatiu d'informació financera que resulta d'aplicació.

6. AL·LEGACIONS

D'acord amb allò que preveuen els articles 3 i 10 de la Llei del Tribunal de Comptes es va trametre a Andorra Turisme, SAU el present informe per tal que pogués presentar les al·legacions que considerés oportunes.

Es transcriu a continuació la resposta rebuda:

TRIBUNAL DE COMPTES
REGISTRE D'ENTRADA
Data d'entrada: 26/11/2018
Hora d'entrada: 15 ³⁰
Núm.: 180/18

Andorra la Vella , 26 de novembre de 2018

Sr. Francesc d'Assís Pons Tomàs
President del Tribunal de Comptes
C/ Dr. Vilanova 15 - 17
Nova seu del Consell General, planta -3
AD500 Andorra la Vella

Distingit Senyor,

Donant seguida a la vostra comunicació del proppassat 8 de novembre de 2018, i dintre del termini acordat de 15 dies, i segons el que preveuen els articles 3 i 10 de la Llei del Tribunal de Comptes, em plau fer-vos arribar les al·legacions a les observacions i recomanacions del Tribunal de Comptes respecte al tancament de l'any 2017.

OBSERVACIONS I RECOMANACIONS

Relatives a l'endeutament

La Societat ha formalitzat una pòlissa de crèdit per import d'1 milió d'euros, fet que infringeix l'article 12.5 de la LSEPF i l'article 5 de la Llei 12/2007, del 20 de setembre, de creació de la societat pública Andorra Turisme, SA (nota 2.1.6).

En resposta a la seva observació relativa a la Llei 32/2014, del 27 de novembre, de sostenibilitat de les finances públiques i d'estabilitat pressupostària i fiscal, i en concret a l'article 12.5 :

"5. El deute dels organismes públics, les entitats públiques i parapúbliques que estan vinculades a l'Administració general, així com les societats públiques amb una participació de l'Administració general de l'Estat majoritària en el capital o suficient per tenir-ne el control, no podrà superar el cinquanta per cent dels fons propis consolidats de cada entitat o grup d'entitats. L'endeutament d'aquests organismes, entitats i societats públiques esmentades anteriorment, no computen a efectes de calcular el deute de l'Administració general."

Ens agradaria remarcar el següent:

1. Tal i com ja s'esmenta en el propi article el deute dels organismes públics, les entitats públiques i parapúbliques que estan vinculades a l'Administració general, així com les societats públiques amb una participació de l'Administració general de l'Estat no computen a efectes de calcular el deute de l'Administració general.

1
B3

2. L'article 50.2 de la Llei de Finances Públiques defineix el que es considera endeutament i en cap cas la Llei 32/2014 deroga l'esmentada Llei (LGFP), ja que la seva definició d'endeutament en cap cas s'oposa al que estableix la regla d'or, si no que en tot cas la complementa.

La pròpia definició de les fiances o depòsits estableix que aquests són diners rebuts com a garantia pel compliment d'una obligació, classificant-se en el passiu del balanç però no considerant-se endeutament a nivell de la regla d'or, al no considerar nosaltres que aquest sigui l'objectiu del legislador. A més remarcar que moltes d'aquestes fiances són per obligacions legals o per requeriments de la pròpia batllia.

3. La voluntat del legislador en aquest article 12.5 és controlar l'endeutament de les societats participades, al no computar aquests en els límits d'endeutament de l'administració general, no considerant-se necessari definir altre cop l'endeutament en aquesta Llei, al estar (com ja s'ha comentat anteriorment) establert i definit en la LGFP.

L'article 12.6 ho fa de la mateixa manera pels Comuns i les seves societats participades, sense detallar altre vegada que entén per endeutament, al considerar (com en l'apartat anterior) que ja es troba definit en l'article 50.2 de la LGFP.

En aquest context, el deute en els darrers 2 exercicis, és a dir a 31 de desembre de 2017 i 2016 de Andorra Turisme, els fons propis a les dates esmentades i el % del deute respecte als fons propis és el següent:

(en euros)	2017	2016
Deutes amb entitats de crèdit	-	3.034
Total Fons propis a 31 de desembre	1.056.116	1.220.845
% Deute s/ Fons propis a 31 de desembre	0,00%	0,2485%

Font: Comptes anuals auditats a 31 de desembre de 2017 i 2016 de Andorra Turisme, SAU

4. Andorra Turisme ha marcat els 45 dies coincidint amb els dies 10 i 25 com a període per efectuar els pagaments. Alhora signa contractes, alguns d'ells plurianuals aprovats per el Consell General en el projecte de pressupost de l'any que, ens fixa una sèrie de terminis de pagaments que no es corresponen al cobrament de l'ingrés de la subvenció de Govern ja que aquest es pot arribar a endarrerir fins a 90 dies. Per evitar donar una mala imatge de la societat envers dels proveïdors, es contracta aquest pòlissa per fer front a aquestes tensions de tresoreria. Com es pot comprovar en el tancament anual no es tracta d'un deute a llarg termini, si no que correspon a un "avançament" per poder fer front a les nostres obligacions de pagament, fins a rebre el cobrament de la subvenció de Govern.

Altres observacions

Andorra Turisme té contractat un producte d'assegurança mèdica complementària amb una entitat. Aquesta despesa hauria de ser considerada com a retribució en espècies i ser sotmesa a la corresponent cotització a la Caixa Andorrana de la Seguretat Social (CASS). (nota 2.1.11)

En relació a aquesta observació, comentar-los que a la data de la present carta, hem procedit a realitzar una declaració complementària a la Caixa Andorrana de la Seguretat Social per tal de regularitzar les retribucions en espècie declarades al 2017. En relació a l'exercici 2018, procedirem igualment a presentar la declaració complementària a fi que totes les retribucions en espècies percebudes pels treballadors de Andorra Turisme, SAU hagin cotitzat a la Caixa Andorrana de la Seguretat Social.

OBSERVACIONS I RECOMANACIONS D'ANYS ANTERIORS

Relatives a la comptabilitat

D'acord amb l'article 16.1 de la Llei de Pressupost, Andorra Turisme, SAU com a beneficiari de transferències nominatives del Govern, té la obligació de reintegra els sobrant d'aquestes subvencions que no s'han destinat a la finalitat que les han motivades.

Els representats de la Societat adreçarem a la Interventora General de Govern una carta sol·licitant un dictamen per part del Comitè de Transició a les NIIF_SP en referència a si les transferències de crèdit atorgades per l'Estat a la societat pública Andorra Turisme, SAU havien de ser considerades reintegrables. Un cop rebuda, la Societat i es resolgui el dictamen, Andorra Turisme, SAU actuarà en conseqüència.

Tanmateix, tal i com es mostra en l'apartat 2.4 Evolució de les principals magnituds i ratis principals, a la pàgina 23, el resultat pressupostari presenta un excedent de 9.019 euros. Senyalar el fet que el resultat pressupostari de l'any 2011 al 2017 presenta un resultat negatiu acumulat de 1.698.083 euros.

Altres observacions

La Societat no té implantat un procediment de mancomunació de signatures per a la totalitat dels pagaments de la societat, fet que comporta una debilitat de control intern. (nota 2.1.5)

En la reunió del Consell d'Administració de Andorra Turisme, SAU de data 16 de setembre de 2016 (Veure Annex I), en punt 5e de l'ordre del dia es va proposar i aprovar un sistema de mancomunació de signatures per ordenar el pagament de les diferents despeses, ateses les observacions que realitzà el Tribunal de Comptes al respecte. S'estableixen dos tipus de signatures, les de tipus A (President i Vice-President del Consell d'Administració i Director General de la Societat) i les de tipus B (Director Financer i altres directors de departament de la Societat. Així, s'estableix un règim de mancomunació en funció de la quantitat de pagaments:

3

- Fins a 5.000 euros: dos signatures mancomunades de tipus B, una de les quals ha de ser obligatòriament el Director financer.
- Pagaments entre 5.001 euros i 100.000 euros, una signatura de tipus B, mancomunada amb la signatura del Director General.
- Pagaments superiors a 100.001 euros, dues signatures de tipus A.

Esmentar al fet que des de la data de presa de l'acord pel Consell D'administració (16 de setembre de 2016), la Societat ha aplicat la mancomunació en tots els seus pagaments.

L'entitat té pendent l'adaptació dels seus estatuts a la Llei 20/2007, del 18 d'octubre, de Societats Anònimes i de Responsabilitat Limitada, pel que fa al tractament de les reserves legals, incomplint el termini previst en l'esmentada Llei per a aquesta adaptació. (nota 2.1.5)

Prenem nota de la recomanació i la Societat posarà tots els recursos necessaris per a l'adaptació dels seus estatuts a la Llei 20/2007, del 18 d'octubre, de Societats Anònimes i de Responsabilitat Limitada. No obstant, segons l'article 76 de l'esmentada llei, la reserva legal s'ha de constituir a partir dels resultats positius, destinant-se un deu per cent per a cada exercici econòmic amb resultat positiu fins arribar al vint per cent del capital social. És doncs, que la Societat des de la seva creació, no té constituïda una reserva legal ja que no ha generat resultats positius que puguin ser susceptibles a aquest article.

Val a dir, que el canvi d'estatuts de la societat estudiats internament van més enllà del que aquí es demana (composició del Consell d'Administració, Comercialització de paquets turístics, etc...) i que vist que posteriorment s'han de tramitar a través del Consell General i vist que des del Ministeri de Turisme es va considerar que no era el moment de tramitar-los ates l'elevat nombre de projectes de llei que estan a tràmit parlamentari fins a finals de legislatura, Andorra Turisme es compromet a entrar a tràmit parlamentari el canvi d'estatuts a principis de la propera legislatura sempre i quant el proper consell d'administració de l'entitat i el proper Govern ho considerin escaient.

L'entitat no ha estat sotmesa a procediments de control financer i d'oportunitat econòmica previstos pels articles 38 i 40 de la LGFP, tot i haver estat inclosa en el programa de control pressupostari establert per decret de 29 de març de 2017. Tampoc ha estat sotmesa a una auditoria de comptes, tal i com preveu l'article 43 dels seus estatuts. (nota 2.3)

L'article 4.2 de la Llei General de les Finances Públiques estableix que "l'actuació de les societats públiques es desenvolupa d'acord amb les normes del dret privat, sense perjudici de romandre sotmesa al control financer en els termes establerts pels articles 39 i concordants de la present llei." D'acord amb l'esmentat en aquest punt de l'article 4, entenem que la Societat està sotmesa només al control financer descrit a l'article 39 de la Llei General de les Finances Públiques i executat per la Intervenció General de l'Estat. Aquest control financer porta inherent un cert grau de control de legalitat, però sempre limitat per l'article 4 abans esmentat.

En relació al control financer descrit a l'article 39 de la Llei General de les Finances Públiques i a l'article 43 dels estatuts de la societat, el mateix s'ha dut a terme durant l'exercici 2017 per part de la Intervenció General de l'Estat, tal com preveu la legislació vigent, quedant només pendent l'emissió definitiva de l'informe. Com a prova d'aquest fet s'adjunta al present

4

document d'al·legacions un certificat de la Intervenció del govern d'Andorra donant fe d'aquest fet com Annex II.

En relació a l'auditoria de comptes ens agradaria remarcar que la Societat si ha sotmès els seus comptes anuals a auditoria per donar compliment a l'article 43 dels estatuts i per donar un alt grau de seguretat i confort al Consell d'Administració en el procés de formulació de comptes. Concretament, la Societat encarregada de dur a terme l'auditoria de l'exercici 2017 fou la Societat Gaudit, S.L. que va emetre una opinió sense salvetats. Per documentar aquest fet adjuntem l'informe d'auditoria de l'exercici 2017 com Annex III al present document d'al·legacions.

PREDISPOSICIÓ D'ANDORRA TURISME A IMPLEMENTAR LES OBSERVACIONS I RECOMANACIONS

Adicionalment als comentaris esmentats en els punts anteriors, volem remarcar el fet que la Societat té la intenció d'implementar les observacions i recomanacions efectuades pel Tribunal en exercicis futurs, a partir dels comptes corresponents a l'exercici anual acabat el 31 de desembre de 2017.

Atentament,

Betim Budzaku
Gerent d'Andorra Turisme

Nota del Tribunal:

Els annexos que es citen en les al·legacions, que no s'han reproduït per raons tècniques, consisteixen en fotocòpies de documents en formats diversos i no homogenis. La seva correlació amb la descripció que es fa dins del text de les al·legacions ha estat contrastada pel Tribunal.

7. OBSERVACIONS COMPLEMENTÀRIES

El Tribunal de Comptes ha analitzat les al·legacions presentades i entén que no modifiquen els plantejaments evocats en el cos de l'informe, ni aporten cap informació complementària que permeti modificar les observacions i conclusions a les quals ha arribat el Tribunal després de l'examen de la documentació aportada durant els treballs de camp.